

St. Gallen klášterní knihovna - památka Unesco

St. Gallen a okolí

Bodamské jezero

Kanton St. Gallen

Reichenau

Reichenau posvátný ostrov

Kostnice - Konstanz

Kláštery na bodamském jezeře

St. Gallen a Reichenau – „model latinské literární krajiny“ - nejprve Reichenau dominantní role, od 9. stol. přebírá St. Gallen

(W. Berschin, Eremus und Insula. St. Gallen und die Reichenau im Mittelalter – Modell einer lateinischen Literaturlandschaft, Wiesbaden 1987; A. Borst – Mönche am Bodensee)

Vztahy mezi kláštery

Sbratřovací knihy

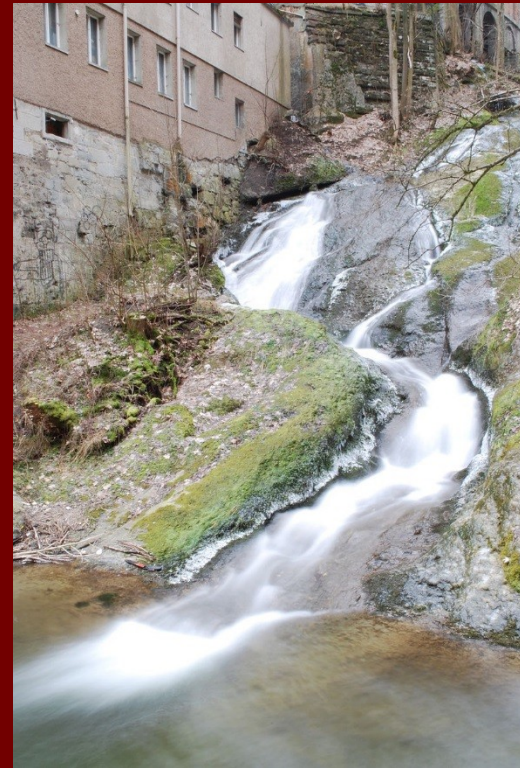

Od roku 1983 na seznamu Unesco

- jedna z nejdůležitějších historických knihoven
- unikátní fond od 8. století (400 rukopisů lze datovat před rok 1100)
- téměř intaktní
- na 2100 rukopisů, 1650 inkunábulí (před rokem 1500)

Historická data

- Steinach – sv.Havel
(poustevnická cela)
- Kol. r. 719 opat
Otmar – klášterní
společenství –
Řehole 747
- Skriptorium –
opisování rukopisů;
Reichenau

Sv. Wiborada - 926 útok Maďarů (odvoz rukopisů
na Reichenau), Cod. Sang. 586 (1430/1436)

Historie St. Gallen

- 937 požár
- Reformace: Joachim von Watt (Vadian) 1484-1551
- Válka 1712 – Curych ukořistil rukopisy ze St. Gallen
- V rámci vyrovnání v r. 2009 navráčeno 40 rukopisů zpět do klášterní knihovny

Globus

před rokem 1595
Originál Curych

Globus ze St. Gallen (1595)

- 1758-67 barokní sál knihovny
- 1805 po založení kantonu zrušeno opatství
- Klášterní knihovna i archív zůstaly zachovány
- Od 1813 konfesijně katolická instituce kantonu St. Gallen

Sv. Havel

- Kolumbán a Havel: plavba přes Bodamské jezero z Arbonu do Bregenzu
- Rkp 602, p.33

■ zřízení poustevny ochočený medvěd

Cod. Sang. 53; 9/10 stol.

Cod. Sang. 53

odkaz

Sv. Havel (Gallus)

- sv. Havel a Hartker, Cod. Sang. 390, p.11 (990-1000)

¶ Beata nimum a deo nostro gratia sociata Inter quos nec primus al
ter potuit esse nec tertius. Sed in imitatione confitentium et in
meruerunt decorari martyrio. p[er]penda committore

¶ Itaque t[er]cia signae p[er]fundit[ur] gurgibus martyrum corpora

¶ In hoc ergo loco exponuntur infirmi quantum dei famulos conseru
uenerunt honorari ubi recipit cadentes et sum debilitas gressum a ob
struat aures recipere merentur audire

IN VICILIA S[AN]CTI GALLI CONFESSORIS XPI

ANTIPHONAE AD VESPERAS SUPER PSALMOS.

¶ Iustus cor suu[m] ¶ Beatus uir qui ¶ Iustus g[er]m[in] ¶ Iste r[ati]o qui comp

¶ Beatus gallus. u[er]bo uident[ur] d[omi]n[u]s. **IN V[ER]B[IS] N[ON]**

¶ VENERABILIS GALLUS

DIACONUM QUI OMNES HEREMI SIMILITAS NOTAS HABE
bat aggressus. Quis aut ab eo nunquam in ne[n]s[is] in solitudine
locum humanis habitationib[us] oportuno desiderio in quibus sanum
seruauit exaestuo cupiens in solitudine dies duos huic unq[ue] concessos

¶ **R**EGEM CONFESSORUM DOMINI UM VENITE ADQ[UE]REMUS. **IN V[ER]B[IS]**

- Cod. Sang. 391, p.126
- Antiphonarium officii
- 990-1000

Texty věnované sv. Havlu

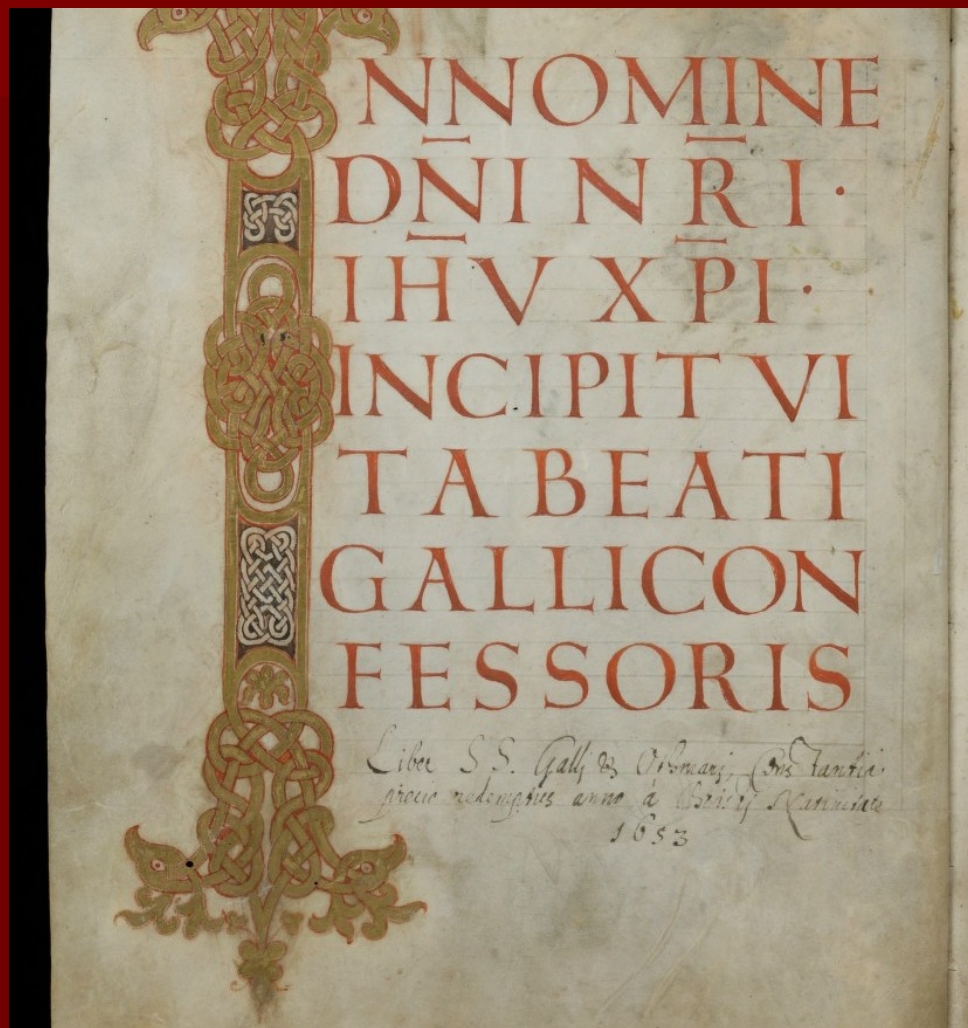
Vita sancti Galli vetustissima (kol. 680)
merovejská latina, dochována ¼ textu –
zápis kol. 850 (cod. Sang. 2106)

Reichenau: Wetti – kol. 830

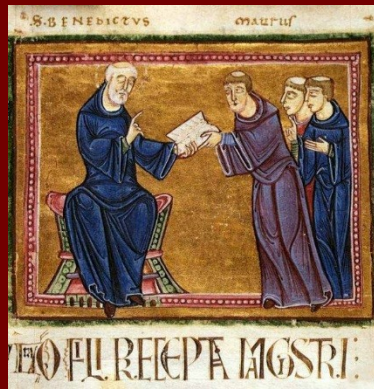
Walahfried Strabo (808-849)– Vita s. Galli
(833/34) – prosadila se

Vita S. Galli

Cod. Sang. 562
(890/900)
nejstarší opis

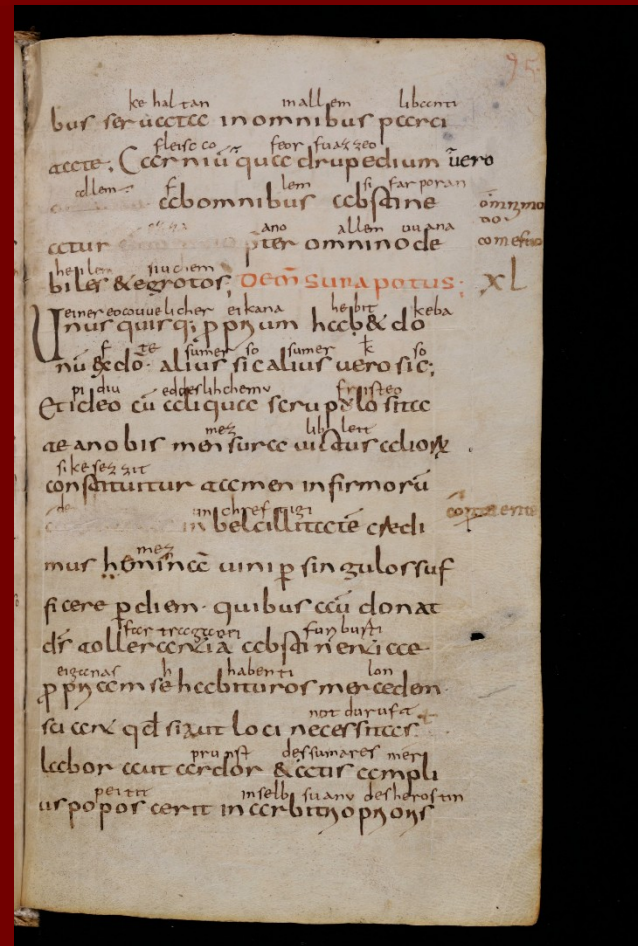
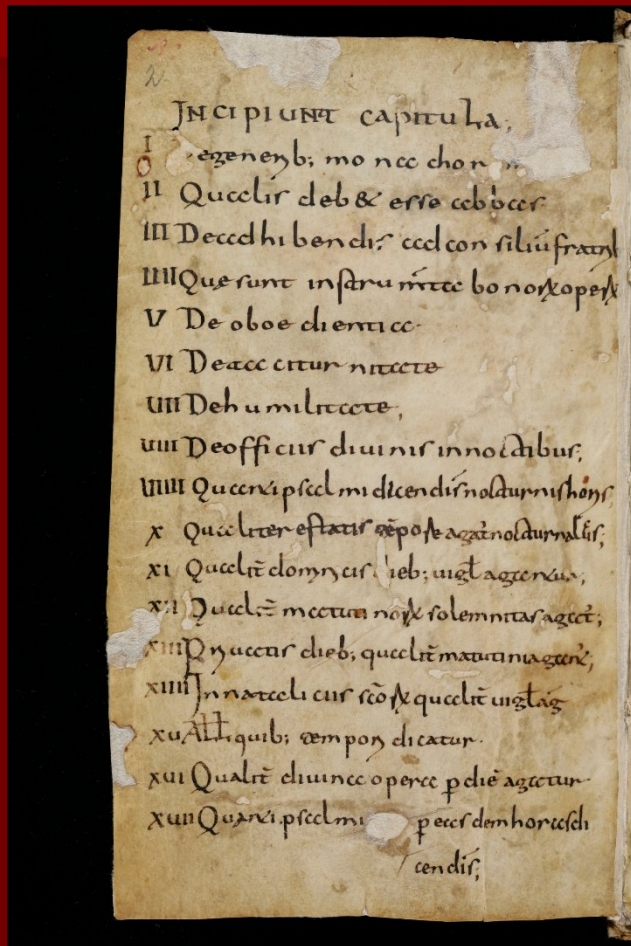

Řehole Benediktova

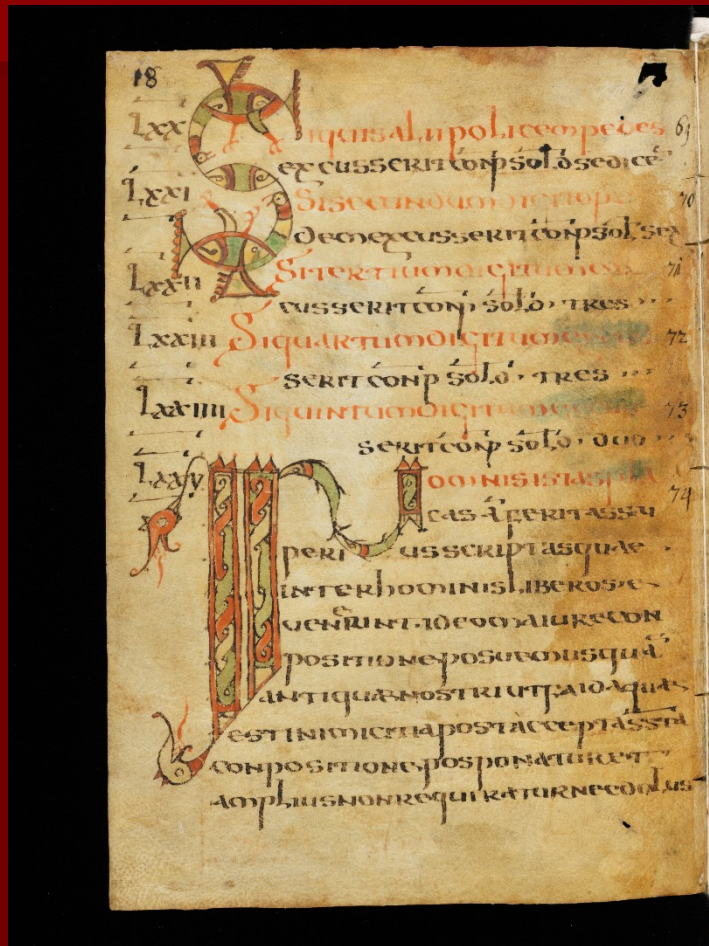

- život v klášteře podle pravidel
- „Zahálka je nepřítel duše. Proto mají být bratři v určité hodiny zaměstnání tělesnou prací, v jiné hodiny zase svatým čtením.“

Řehole- latinsky, nejstarší doklady němčiny, Cod. Sang. 916

Cod. Sang. 730, p. 18

- Kol. 670/680
- Edictus Rothari-
zákoník
Langobardů
- Klášter Bobbio

Cod. Sang. 341 kol. 1070

Cod. Sang. 371/11. stol

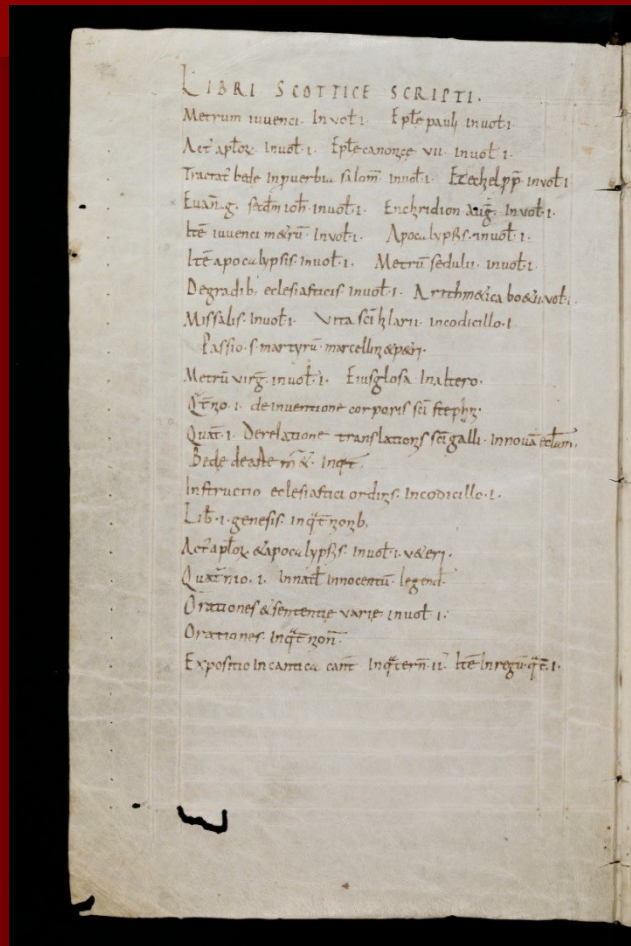
- Zapsán na Reichenau, dostal se do St. Gallen, zde pořízeny iluminace? – předlohy ze Sýrie a Palestiny
- Doklad spolupráce skriptorií

Cod. Sang. 340, 11. stol

Irské rukopisy

■ Výstava rukopisů

irské rukopisy

- Cod. Sang. 51
- Datace: kol. 750
- Irsko
- 12 celostránkových iluminací
- unikátní

- Iluminace

- Iluminace2 – sv. Marek

Sv. Jan

- e-codices – Virtuelle Handschriftenbibliothek der Schweiz

16. r.
 III
 IIII
 LXXIII

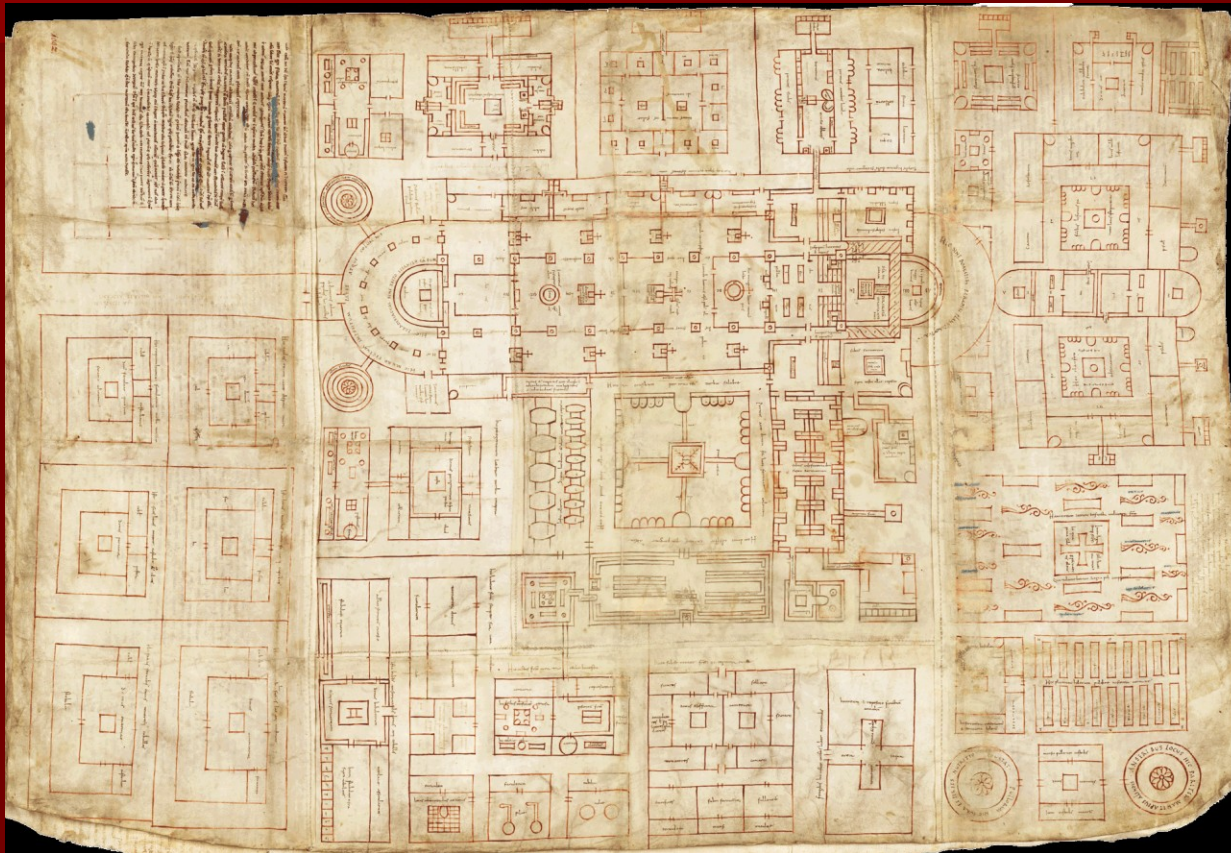
Sicut uerbum

154
111
154

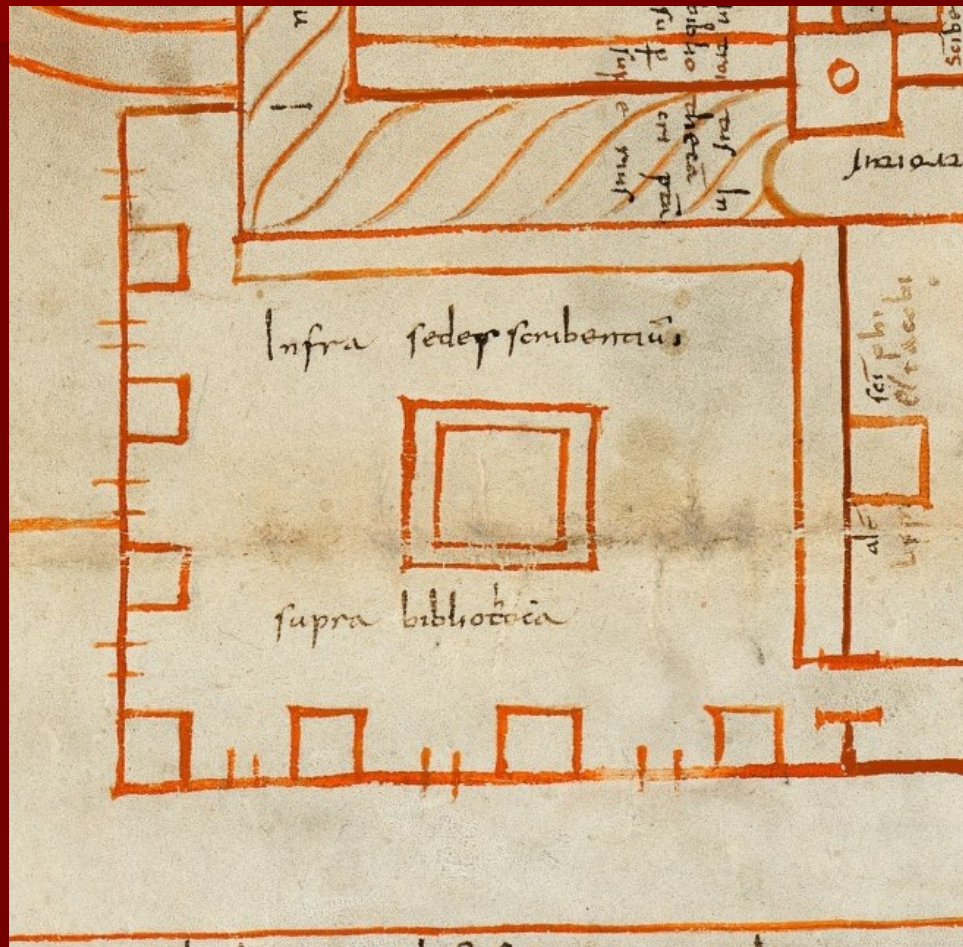

epete uerbum

Plán Cod. Sang. 1092

Knihovna na plánu

- Nejstarší zachovaný plán ze středověku
- Vznikl na Reichenau
- 333 popisů (2 písářské ruce)
- datace 826/30
- 5 dílů pergamenu, sešit silnými nitěmi
- na 52 budov
- Díky zápisu života sv. Martina zůstal zachován
- Otevři zahradu rajskou- Praha

- Centrum:
 - Klášterní budova, klauzura
 - hosté kláštera, škola
 - špitál, noviciát, hřbitov, zahrady
 - dílny, obydlí řemeslníků
 - zemědělské zázemí, stáje
- Poprvé zachycena knihovna a skriptorium!!!

Plán interaktivní

- Campus Galli
- Messkirch -
Německo
- <https://www.campus-galli.de/klosterplan/>

- Péče o nemocné
- zahrada –byliny, léčení
- přijímání hostů v klášteře

Koncepty zahrad na plánu ze St. Gallen

- 1. claustrum (v křížové chodbě) – starořímský styl
- 2. zelinářská (hortus) – 18 názvů rostlin
 - *Hic plantata holerum pulchre nascentia vernat*
Zde se zelenají pěkně rostoucí zeleninové sazenice.
(Zde i byt zahradníka)
- 3. ovocný sad (zde i hřbitov), léčivky, koření (herbularius), 14 stromů, uprostřed dřevěný kříž

Sad

- *Inter ligna soli haec semper sanctissima crux est
in qua perpetuae poma salutis olent*

*(Mezi dřevinami země je kříž vždy tou nejposvátnější, z něj se šíří vůně
plodů věčné spásy)*

*Hanc circum iaceant defuncta cadavera fratrum
qua radiante iterum regna poli accipiant*

*(Kolem kříže necht' leží zesnulá těla bratří; až ten (kříž) opět zazáří,
necht' se ujmou nebeských panství.)*

W. Strabo

WALAHFRID STRABO
DE CULTURA HORTORUM
(HORTULUS)
DAS GEDICHT VOM GARTENBAU

Reichenauer Texte und Bilder 13

Mattes

Nomina frum Demung

comessla Ghomgunt Manegat comes pault comes

Engilburch

Ruadhrad uern

NOMINA FRATRUM DISCO MAXIMO

Luchart

Uugore

NOMINA SOCIORUM

Keobart

epi

Luno Malchere

Irminstir

Uernbold

NOMINA SOCIORUM

Muether Ofhere

Albro Cberhart

Riprecht

Ermanind

REGO

h oruun Uualdpr

Habilung Hiltrud

Arnalt

Comndiuuor

Hildigast abbatiss

1 fanbroch Irmenind

Buolker Otmunt

MoLo

Thancholt

Engilfric Vuatere

Hughald

Lionfrid

Candprach

Hilibruc Hiltrud

Luaran

Adalhar

Dagobrah

Adaldu Adaldu

A melch Ruadru

Hudauun

uillirthe

Ruadru Ruadru

Hudauun uultrud

Adalbrud

CUNTA

eranolf

uuel drud uuel drud

uultrud heilic

Erluan

Nerin

keruuch

ruota ruota

Engilhelm thumldrud

Alahelm

Hadewibe

Posso

Ruadfrid Engilfric

1 fanbrud

Engilfric

Eberhart

Sana

Cotesdu uirtum

spaldp Ofprn

Kale

Nerin

frudru uulldrud

Parabite Engila

Folcher Parabing

Haldiger

Perthot

Cozo Ruadprch

Helric Ruofind

Ruapold Suudmor

Reginhar

Megingoh

Uuagpr

Suoreit kotala

Peruhur Engilbrud

Ephur

Purehart

Hochtharuf rex

Rosmoth Cotesdu

I theofon

Kerbric

Henriche mon

Uualdrada

Adelgast Su. ma hite

Hunbald

Rudh

Hadewibe

Hug. am. chorep

Adalind Ruofmuor

Luaran

Deprid

Heliga

Inggramus

Rabruu Parahite

Hudalold

Nomina defunctorum

Otgart

Helimari

Luotram

Harprhe

Uualtrud

Egidolf

Chunungand

Luolt

omma

Diocpric

Albger

uuehhere

Ruodhik

Spangoza

I heopred Sigauuaxa

Heriger

Berenhardus

Cundenat

Ruodru

Hunto Otmunt

Dieterat

Scrualf

mezmbite

O tprch

Adaluunie

Adalbertus

Luubla

Engldrud

Richran

Ololf

Alberth

Dieterat

Ermlind

C. selbrud

Cotesfridus

FRIDIBOLD

Mahtnik

Heresind

Englram

kerhart Lu

Theotmar

Reginhar

Guota

kefilhite

Balaran

Lunepre

Irminhere

Cberhart

Ru uuar

Bahald

Marth

Ranolf

Malchere

ruon

Hofpric

Rualf

nichil

Liennie

thimlarud

Engio

uufogora

uufogora

Sigib

Adalfrid

Muether

Reginfric

uualfialh

Cho

Hilibruc

Hugbald

Adalfrith

otchar

uuerin

Reginbre

Konard

nichil

Erminhite

Luaganbreht

E. lobo

Anole herico peringor

Zürich
Zentralbibliothek Ms.
Rh. hist. 27
9./10. stol. Reichenau

Walafrid Strabo: Visio Wettini, 824

Rhenus ab Ausoniis quo
ducitur Apibus, aequor
Miscet, in occiduis diffusus
partibus, ingens.
Illius in medio suspenditur
insula fluctu,
Augia nomen habens, iacet
hanc Germania circa.
Haec solet egregias
monachorum gignere turmas.
Primus in hac sanctus
construxit moenia praesul
Pirminius ternisque gregem
protexerat annis.

- Dort, wo der Rhein von den
Höh'n der ausonischen Alpen
herabfließt,
Weitet er sich gegen Westen
und wird zum gewaltigen
Meere,
Mitten in dieses Meeres Flut
erhebt sich die Insel,
Aue wird sie genannt, ringsum
liegen Deutschlands Gebiete;
Sie aber bringt hervor der
Mönche treffliche Scharen.
Erstmals baute auf ihr ein
Kloster der heilige Bischof
Pirmin und hütete dort drei
Jahre hindurch seine Herde.

sv. Pirmin

- Zakl. kláštera Pirmin (P), Maria s dítětem a opat Witigovo (L) dole personifikace Reichenau (augia); nese jako těžké břemeno nové postavené kostely za opata Witiga na svých ramenou.
- Je dobře vidět šíři různých církevních staveb na ostrově
- Iluminace z Gesta Witigowonis Purcharda z Reichenau, konec 10. stol.
- Badische Landesbibliothek Karlsruhe

reichenauští malíři v St. Gallen kol. 850

- http://www.e-codices.unifr.ch/en/mirador/csg/0397/csg-0397_e002#031ce570-4b2d-4570-b57c-d5081428996e
- výmalba St. Gallen za opata Grimalda (841-872) – kaplanem na dvoře Ludvíka Němce

Epistula ad Grimaldum 850/855

- <http://www.e-codices.unifr.ch/de/csg/0265/88/0/Sequenc-e-449>
- dopis Ermenricha z Ellwangenu Grimaldovi, opatu v St. Gallen
- chvála ostrova Reichenau

das Orient und Gottes Reichemans

ORIENT

Notker Balbulus - Versus de fungo

- <http://www.e-codices.unifr.ch/de/cs/g/0621/355/0/Sequenze-621>

Versus de fungo

- Si mihi non vultis, oculis vel credite vestris
Vos saltem binas piscis mihi mittite spinas.

žertovný epigram Notkera Balbula zapsaný a
komentovaný mnichem Ekkehartem IV.

před. r. 1050

-připojeno k opisu Orosiovy kroniky

Opaté z Reichenau

- 891-913
- dostal relikvie sv. Jiří, uloženy v kryptě

Berno

- (1008-1048)
- přestavba münstru

